

Notiser

På Gyldendals förlag har det första bandet av *Den Danske Filosofis Historie* just utkommit. Redaktörer är Sten Ebbesen och Carl Henrik Koch. Det första bandet, *Dansk middelaldersfilosofi, ca. 1170–1536*, är skrivet av Sten Ebbesen och omfattar ungefär 250 sidor. Man kan undra om det alls fanns några svenska filosofer under denna tid. Petrus de Dacia, kanske – men det låter ju faktiskt som om även han vore dansk!

Vi har ju lärt oss att två negationer upphäver varandra (åtminstone i klassisk logik). Men det tycks även finnas exempel på att *en* negation upphäver sig själv. Tänk på ordet ”väsen”! Om vi negerar det får vi ”oväsen”. Men väsen och oväsen är väl samma sak. De låter åtminstone lika illa! Kan man dra några vidare, filosofiska slutsatser av detta?

I serien ”Routledge Philosophy GuideBooks” har utgivits *Husserl and the Cartesian Meditations* av A. D. Smith, Routledge 2003. Samma förlag har också utgivit en filosofihistoria i tio band, *Routledge History of Philosophy*. Nu har den även utkommit i paperback. Varje band innehåller 10–15 artiklar av olika författare. De tio banden har följande titlar: I. *From the Beginning to Plato*, II. *From Aristotle to Augustine*, III. *Medieval Philosophy*, IV. *The Renaissance and 17th-century Rationalism*, V. *British Philosophy and the Age of Enlightenment*, VI. *The Age of German Idealism*, VII. *The Nineteenth Century*, VIII. *Continental Philosophy in the 20th Century*, IX. *Philosophy of Science, Logic and Mathematics in the 20th Century*, X. *Philosophy of Meaning, Knowledge and Value in the 20th Century*.

Det välkända London School of Economics, där bl.a. Karl Popper på sin tid var anställd, har en hemsida där man i en lista över anställda forskare för en tid sedan kunde läsa följande: ”Ulf Dahlsten is a Research Associate at the Centre for Philosophy of Natural and Social Science. He has an MSc in Physics from the Royal Institute of Technology and a BSc in Economics from the Stockholm School of Economics. He has been Pre-

sident of the Swedish Post, chairman of the Swedish Railways and Permanent Secretary in several ministries. His main interest is in studying how philosophy has been affected by the recent discoveries in theoretical physics". Posten och järnvägarna i Sverige har som bekant råkat ut för en del svårigheter på senare tid. Vi får väl hoppas att filosofin klarar sig bättre.

Jan Lif har skrivit en doktorsavhandling i praktisk filosofi, *Can a consequentialist be a real friend? (Who cares?)*, Acta Philosophical Gothoburgensia, 2003. Joakim Molander har utgivit en doktorsavhandling med titeln *Straffets grammatik*, Åbo Akademis Förlag, Åbo 2002. Han har även publicerat boken *Vetenskapsteoretiska grunder – Historia och begrepp*, Studentlitteratur 2003.

De två första delarna av Anders Wedbergs *Filosofins historia* har nyligen återutgivits av bokförlaget Thales. De behandlar Antiken och medeltiden respektive nyare tiden till romantiken.

En filosof, som det går många historier om, är Sidney Morgenbesser, under många år professor vid Columbia University i New York. Framför allt är han upphovsman till många slagfärdiga yttranden. Till exempel följande: "Of course pragmatism is true, the trouble is it just doesn't work."

Bengt Lilliequist har doktorerat vid Umeå universitet på avhandlingen *Ludwig Flecks jämförande kunskapsteori*, Umeå 2003. Alp Öktem har doktorerat i teoretisk filosofi i Stockholm på avhandlingen *Formation of Scientific Problems – Towards a Critical Theory of Scientific Beliefs*, Thales 2003.

Sören Halldén, professor emeritus i teoretisk filosofi i Lund, har utgivit en bok med titeln *Från vardagsvett till statistisk beviskonst – en historisk inledning*, Nya Doxa 2002.

EN STAVNINGSLICTION

Följande brevväxling mellan en filosof och Svenska språknämnden har nyligen utspunnit sig:

Hej!

Jag redigerar en antologi med texter i moralfilosofi bestående av engelskspråkiga artiklar som nyss har översatts till svenska. Enligt utilitarismen (eller nyttomoralen) avgörs en handlings riktighet av dess konsekvenser,

ingenting annat (alternativ kunde ju t.ex. vara agentens motiv, huruvida handlingen är i enlighet med vissa regler etc.). Denna tankegång kallas i den engelskspråkiga debatten helt enkelt för consequentialism. Bland svenska fackfilosofer används både varianten konsekventialism och formen konsekvensialism. Jag själv föredrar formen med T, bland annat har vi ju sedan tidigare konstruktionen existentialism från existens. Men, som sagt, inget gemensamt språkbruk har vuxit fram. Några rekommendationer?

Vänliga hälsningar,
Henrik Ahlenius

Svar:

Svenskans substantiv på "-ens" går ytterst tillbaka på latinska substantiv på "-tia" eller på substantiverade perfektparticip. Det kan ibland vara svårt att fastställa vad som gäller för ett enskilt ord. Exempelvis kan "frekvens" komma av substantivet "frequentia" eller av participformen "frequens", i genitiv "frequentis". När adjektiv bildas till svenska ord på "-ens" förekommer två mönster: antingen ersätts substantivets slut-"s" med "t", t.ex. "frekvens": "frekvent", eller också läggs ändelsen "-iell" till efter att substantivets "s" har bytts mot "t", t.ex. "frekventiell". Det "t" som alltså finns med i bilden har sitt ursprung i den latinska stamformen. Det är alltså så att den svenska ordbildningen tar hänsyn till den latinska stammens konsonantism, vilket kan tyckas vara att gå en omväg och innebära en onödig komplikation. Sådant är dock nu läget: "differens" motsvaras av "differentiell", "essens" av "essentiell", "existens" av "existentiell", "potens" av "potentiell" etc. Med utgångspunkt i det existerande mönstret kan alltså "konsekventiell" och "konsekventialism" sägas vara regelbundet bildade ordformer.

Vänliga hälsningar
Claes Garlén

Medarbetare i detta nummer av *Filosofisk tidskrift*: *Sven Danielsson* är professor i praktisk filosofi i Uppsala, *Anders Lundberg* studerar teoretisk filosofi i Stockholm, *Bengt Liliequist* är med. dr. och har nyligen också doktorerat i vetenskapsteori i Umeå, *Johannes Persson* är docent i teoretisk filosofi i Lund, *Erik Carlsson* är docent i praktisk filosofi i Uppsala och *Nichlas Johansson* är fil. kand. i statskunskap och teoretisk filosofi.